

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többszöri hirtel-
tésnél olcsóbb. Nyitár-
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az 1884-iki országgyűlés.

ártalulásainak jelen szerencsétlen helyzetében, midőn nem elveknél, hanem azok nélkül ambiciózus egyéneknek kormányra jutása képezi az új párt programját, a reális gondolkodású választókra hatni akaró sajtónak nem lehet egyéb feladata, mint felsorolni azon tényeket, melyek az ország minden oldalú fejlődését illetően e három évi cikluson át foganatosítottak. Az ellenzék nem elvi, csak személyes opozíciót ismer; mert nihilizmust ír zászlajára, midőn meg akarja dönteni a létező relatív jót, hogy aztán jöjjön, ami jöhet. Sőt a mi nihilisztikus törekvését még fokozza, kezdet fognak a »mérsekelték« a függetlenséggel, holott az óvodás gyerekek is tudják, hogy tűz és víz az ő erőltetett egyesülésük.

Példája ennek Apponyi Jászberényi vendégszereplése, mely után a legrövidlátóbb szemekből is kiveshetett az a száka, melyet beléjük az ellenzéki patikárosoknak minden füvet egy egyetlen Tisza-buktató méreggá kotyvasztó halálos irigysége döfött. Köztudomású, hogy Jászberényben ez idő szerint más, mint mérsekelt és függetlenségi párt nincsen s így a mennyiben ott a mérsekelték ellen politikai záptojások dobhattak, nem is dobhatták azokat mások, mint oly emberek, akik ezzel egyéni vagy pártcélokat akartak megvalósítani.

Ily pártviszonyok között az elvi csaták is ki vannak zárva; mert hiába vízi ütközetbe a szabadelvű párt érveinek ütegeit, sikereinek zászlait, ha egyszer az ellentábor mindezekre csak tagadással és a jelzett nihilizmussal tud felelni.

Mindenekelőtt az ellenzék által örökre piszkált közgazdaság kérdésében teljesített reformmunkálatokra utalunk. Reformáltatott az uszáróról és káros hitelügyletekről szóló törvény; behozatott a jelzálog kölcsönök illetékmentes konverziója; erdőalap teremtett a különben hasznavehetetlen vidékek befásítására. Az adriai tengeren magyar tengerészeti világgözelekedés nyitott; az osztrák államvasúttal a magyar érdekeknek megfelelő egyezmény kötött. A vámrevizióról szóló törvény lényegesen segített mezőgazdáinkon.

A pénzügyek terén részint már most is, részint majd csak később gyümölcsöző reformok létesítettek. Behozatott a pénzügyi közgazgatási bíróság, mint adóügyekben felelő fórum. A közadók kezelése reformáltatott, úgy hogy már a most eszközölt kivételől kezdve három évre vették ki a ház- és jövedelemadó. A kataszteri törvények olyképen módosítottak, hogy maga a földadó ugyan kisebbedett, de a terhek részint a kevés, részint a semmi adót nem viselő földek között egyenletesen és arányosan megoszlottak. A pénzzel kereskedő intézetekre és biztosító társulatokra adó vette, mely azonban, mint állandó virágzásuk és szaporodásuk tanúsítja, fejlődésüknek egyáltalában nem ártott. Az általános jövedelmi pótdadó a teherviselésnek arányosabbá tétele szempontjából átalakított; ez által megcáfoltatott azon sokat nehezményezett adókvivétési elv, hogy minden teherszaporításnál az ingatlan terheltetik túl; mert a nevezett adóhó jóformán tíz milliónyi jövedelem folyik be az állampénztárba és ennek csak egy tized része esik ingatlan birtokra.

A hadmentességi adó a szegényebb osztályra nézve megkönnyített; a napszámosok, mint tisztán két kezükkel kereső honpolgárok, minden adófizetéstől felmentettek. A szőlődezmaváltsági tartozások törlesztése megkönnyített, s így minden téren igazságos alapokra fektetett a közterhek viselése.

A bevételeknek illető szaporítása bizonyára a fenálló adósságokat nagyban törlesz-

tette volna, ha nagyszerű és ma-holnap bőven gyümölcsöző új beruházások az állampénztárt a közérdek javára nagyon igénybe nem veszik. Ilyen korszakalkotó új beruházásai a kormány-
nak, illetve a törvényhozásnak: a budapest-zimonyi és a budapest-szónyi fontos vasútvonalak kiépítése, valamint a Tisza-Maros-Körös vidékének vízarmentesítése; mely három célra egyedül negyvenöt milliót használtatott el. A dunadrávi és erdélyi, valamint az alföldi vasút államosított. E mellett egyéb vízszabályozásokra, a kultur-mérnöki intézményre, Szeged kiépítésére szintén sok millió ment fel.

Dacára ezen óriási kiadásoknak, az egyensúly a rendes költségvetési mérlegben mégis helyreállt immár; mit a rentekkonverzióknak negyedfél milliónyi megtakarítása, s ezáltal az államadósságok kamatainak megfelelő csökkentése megkoronázott. E mellett a közös katonai akadémiákban 120 magyar alapítványi hely szerveztetett, hogy a hadi pályára lépő magyar ifjú ne csak jó közkatonára, hanem tehetsége szerint ezredes és generális is lehessen. Hasonlóképp átalakítottatott a Ludovika-Akadémia felsőbb tisztképző iskolává, hogy a honvédség, hazánk személfénye, nagy hivatásának majdani betöltésére, értelemmel és értelemmel egyaránt magyar tisztekkel láttassék el.

Ipar-kereskedelmünk érdekében nagy jövője lesz az állami közép-iskolának és technológiai muzeumnak, az országszerte felállított és helyenkint államsegélyben is részesülő ipari-, rajz-, fametsző- stb. iskoláknak, fűtők, gépészek, molnároknak és patkoló kovácsok tanfolyamának. Az új gyáraknak engedett adókedvezmény folytán számos új kiviteli telep keletkezett. A szeszadó törvény pedig, a külföldre való kivitel révén, a nép megterhelése nélkül, legalább négy millió tiszta hasznot fog az államnak eredményezni évenként.

Mindezen nagy alkotásokat bekoronázza a lényegesen jobb állapotokat inauguráló ipartörvény és az 1885-re megszavazott országos kiállítás rendezése.

A közoktatás, nemzetünk haladásának és fejlődésének alapfeltétele, minden ízében áldásosan fejlesztetett. Technikánk épülete és berendezése számot tesz Európában. Az új orvosi klinika, állattani intézet, számos vidéki szakiskola és gimnázium, közöttük a most építendő zombori, valamint a különféle gazdasági, — többi között az adai — ugyszintén a selyemtenyésztés emelésére hivatott intézetek, különféle rendszeresített külföldi szakosztályok: mind oly tényezők, melyeknek befektetett tőkék, mint megannyi áldás csatornája, világosság, szellemi erőt és hatványozott fejlődési képességet biztosítanak részint már a jelenben, részint és még inkább a közel jövőben nemzetünknek.

A középiskolák szabályozásáról és tanári képesítéséről szóló törvény pedig biztos kezesség a magyar társadalmi műveltség színvonalának emelkedése s általában a nemzet szellemi megújulásának, minden honpolgár által óhajtott sikere és megvalósodása iránt.

A közigazgatás terén is messzeható hasznos újítások keletkeztek. Számos megye, az illető lakosság érdekeire tekintettel, kikérteztett. A csendőrség intézménye, közbiztonságunknak ezen főtalizmánja, országszerte meghonosított és már eddigi rövid fenállása alatt is, észrevehető javulást létesített. A megyék háztartásáról szóló törvény, valamint a megyei építészeti hivataloknak, mint állami ellenőrző közegeknek létesített intézménye, nemkülönben a domesztika behozása, mindmegannyi fontos lépés egy szebb és megnyugtatóbb jövő felé. Mindezeket betetőzi a közigazgatásunk gyökeres javulását biztosító kvalifikációs törvény.

A honvédelmi intézmény éppen megyénk feledhetlen és még maiglan sem pótolta, nagyszellemű zentai képviselőjének, ifj. gróf Ráday Gedeon honvédelmi miniszternek buzgólkodása folytán, nemcsak a fentjelzett tiszti tanfolyamok felállítását által, hanem amellet, a közös hadse-

regből a magyar honvédséghez idő előtt áthelyezett, s tiszti kontingens gyanánt alkalmas ifjuság felhasználása által, lényegesen megközelítette a nemzetnek ez intézményről táplált ideális intencióit. Nemkülönben a fegyvergyakorlatokra való bevonulás is egyszerűsített, s kivált a földnépének érdekeire való tekintettel módosított.

A honvéd tiszti képzőintézetek főtebb említett kedvező megteremtése is ezen alkotó léleknek, gróf Rádaynak nevéhez fűződik s örökíti azt a jövő nemzedékek kegyeletének.

Az igazságügy terén sem volt meddő a lefolyt ülésszak. Szabályoztatott a felebbezési procedura, az uszáróról és káros hitelügyletek korlátozásáról üdvös törvény alkotottatott. Elhatároztatott egy nagy állami fogház építése; rendeztetek a fegyházak, s a fegyveripar, az adófizető iparosok érdekeinek állandó megővásával, több ágbán kiterjesztetett. Legnagyobb alkotás azonban az irói tulajdonjogról szóló törvény, mely a szellemi tőkét ép úgy van hivatva védeni, mint a megfelelő anyagi érdekeket a tulajdonjogra vonatkozó törvények.

Mindezen üdvös és szebb jövőt ígérő alkotásokat mintegy megkoronázza az országgyűlésnek alkotmányunk templomára, az új országháza vonatkozó, s immár törvényt vált javaslatára, melynek történelmi jelentőséget kölcsönöz Felsőcséky Királyunknak a bezáró trónbeszédében mondott következő legfelsőbb nyilatkozata:

»Fontos elhatározás az is, a mellyel egy, a nemzet méltóságának megfelelő országház emelése elrendeltetett.

Nem csekély az áldozat, a melyet ezzel az ország magára vállalt, de indokolja ezen áldozatot a majdnem ezredéves alkotmány iránt érzett kegyelet és azon remény és bizalom, hogy ama palotában újabb és újabb századokon keresztül fogja kifejezését találni hű magyar nemzetünk legjellemzőbb két, de egybeolvadó érzelme: hűség a királyhoz és ragaszkodás az alkotmányhoz.

Ezek a száraz tények, ez a tendencia nélküli rámutatás a kormányának és pártjának három évi hazaszerető törekvéseire, felvilágosíthat minden gondolkodó polgárt: mekkora jelentőséget kelljen tulajdonítani az ellenzék mérsekelt cím alatt rágalmozó és gyanúsító kifakadásainak, melyeket önző, személyes pártszendélyükben, lépten-nyomon hallatnak. Ezt az országgyűlési időszakot röviden a létező állapotok iránti tapintatos érzék; a nemzet valódi szükségleteinek orvoslása; hazánk erejében és jövő hivatásába vetett bizalom, a szabadelvű eszméknek és azok folyományainak szellemében való haladva alkotás; a végletek és céltalan teoriák opportunus kerülése; hozzáférhetlen, de a gyengébbekkel szemben önmérséklő hazaszeretet; a magyar állameszme meggyökereztetése; a jutalmát munkában és biztos eredményekben kereső öntudat jellemzi. Hogy mégis akad ellensége, azt egyszerűen, a folyton hullámló emberi indulatoknak, önző nagyravágyásnak, kicsinyes érdekharcolásnak, a sikeres munka iránt folyton elhanyagos irigységnek kell betudni.

Természetében áll a tehetetlennek kiabálni, mert tudja, hogy ha ezt nem teszi, hát észre sem veszik. Könnyű a nagy műveket ócsárolni; ezt az olcsó dicsőséget szabadelvű ember nem keresi.

Ember tervez, Isten végez — mondja a józan magyar nép, jelezvén ezzel, hogy a világon nem megy úgy minden, ahogy az ember szeretné.

Ezek után, szemben azzal, hogy mégis mer létezni olyan rossz akarat, mely a nagy eszmék s alkotások jelenbeli kormányát és intéző pártját nihilisztikus vakságában meddőnek, tétlennek s érdemtelennek jellemezi: elég lehet nekünk azon még mindig érvényes középkori bölcs mondást idézni:

»Többet képes egy konok, vagy ostoba ember egy perc alatt eltagadni, mint száz bölcs ember egy életen át bebizonyítani.« —.

A magyar országgyűlést egybehívó legfelsőbb kézirat:

Mi ELSŐ FERENCZ JÓZSEF,

ISTEN KEGYELMÉBŐL AUSZTRIAI CSÁSZÁR,
Csehország királya stb. és Magyarország Apostoli királya

Kedvelt híveink!

Uralkodói köteleminkhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött örködni:

Miután az 1848. évi IV-ik t. c. I-ső §-a az országgyűlést évenként Pestre egybehívatni rendeli; s miután számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürögősen követelik:

Minisztertanácsunk előterjesztése folytán elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó évi Szent-Mihály hava 25-ik napján megnyitandó országgyűlésre Buda-Pest fővárosba egybehívjuk.

Minek folytán Nektek ezennel komolyan megahagyjuk: hogy haladéktalanul megtegyétek mindazon intézkedéseket, melyek a törvény értelmében szükségesek arra nézve, hogy az 1874. év XXXIII. törvényeikk által rendelt módon és számban megválasztandó képviselők a fenkitett országgyűlésen megjelenhessenek s a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindíthatassék.

Kikhez egyébiránt császári és királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradván.

Kelt Budapest fővárosban, ezernyolcszáz nyolcvannegyedik év Pünkösöd-hava 20-ik napján.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Tisza Kálmán, s. k.

Válasz a „Pesti Napló“-nak.

A „Pesti Napló“ ez évi 140-ik számában két közlemény jelent meg névtelenül a bácsmezei képviselőválasztási mozgalmakat illetőleg, melyek a valódi tények meghamisításával a hazai közvélemény félrevezetését célozták. Szól fősipáni, szolgabírói, jegyzői pressiókról, persze adatok felsorolása nélkül; beszél ijesztgetésekről, a kormánypart kortesfogásairól — de hogy ki, hol és hogyan járt el így, arról hallgatnak; ecseteli az ellenzék nagy hódításait és a fősipán és szatelleseinek efeletti rémületét; gúnyolja a kormánypart képviselőjelöltet: szóval minden irányban port igyekszik hintoni a hazai közvélemény szemébe, felbátorítani a megyei ellenzék állapotait rózsás színben való ecsetelése által és demoralizálni a megye szabadelvű választóit, hogy ne is bízzék ügye diadalában és hagyjon alább a küzdelemmel. Szóval az ellenzéki szűnyogot elefántnak akarja feltüntetni; lehet hogy a hazai közönség felül neki, de mi itthon Bácsmezeiben csak mosolyogjuk erőlködésüket.

A valódi tényálladék az, hogy Bácsmezeiben mérsékelt ellenzéki elvi oppozíció soha sem volt és nincs is most sem, volt is, van is függetlenségi; de egy-két előkelő megyei ur, aki nem elvből, hanem sportból szokott politikával foglalkozni a választások idején alatt s maguknak is egy kis közéleti szerepet juttatni akartak, különféle kicsinyes személyi tekintetekből, melyeket elősorolni sem érdemes, jónak látták lehozni az eszükben éppen nem válogatós, az éppen nem mérsékelt ellenzék országos korteseit, gr. Apponyi Albertet és Szilágyi Dezsőt, akik a következményekkel nem törődve, a cél szentesíti az eszközt-fele elvi tekintetekből beszédekben oly szikrákat szórtak a nép szalmatüzű elemei közé, a melyeknek hatásai most még kiszámíthatatlanok. Ez urak az országgházban szentelt viaszgyertyácskával járnak, a nád- és szalma-fódelű gunyhók és parasztházak közt pedig égő fáklyával. — Mit gondolnak ők a veszélyről, aprés nous le déluge! Midőn a nép közt adók, törvények és hivatalos tekintélyek ellen beszélnek, elfelejtik, hogy nem a parlamentben vannak, ahol szavaik elhangzanak, hanem a nép termékeny szivtalajába vetnek oly veszélyes magvakat, a melyekből oly fák nőnek fel, melyektől egykoron talán ők maguk sem lesznek képesek az erdőt meglátni. Nem mondom, hogy ők maguk izgatták a népet adók, törvények és hivatalos tekintélyek ellen, ezt óvatos matadorok soha és sehol sem szokták tenni. — csak előkészítik rá a talajt és a kortesepigonok hűségesen elvégzik a munka többi részét! Hogy a nép mily értelmet tulajdonított Apponyi és Szilágyi szavainak, bizonyítékja annak, amit azok meghallgatása után egy falusi bíránk nyilvánosan mondott: ha egy szegény ember beszélne úgy, mint ezek a nagyurak, életfogytiglan börtönbe zárnák. Nem az a fő, mit mondunk, hanem kinek mondjuk: ettől függ a beszéd gyakorlati eredménye! Vogt soha sem mondta, hogy az ember őse a majom, hanem csak ennek lehetőségét igyekezett kimutatni: epigonjai már esküsznek a majomra, mint tényleges ősrünk. Így vagyunk Apponyi és Szilágyi kortes beszédeivel is. Meglehet, hogy majdan beteljesedik rajtuk, hogy aki szelet vet, vihart fog aratni, de az biztos,

hogy megyei közállapotainkba hosszú időre oly zavart hoztak, melynek a falusi jegyzőtől a fősipánig mindenki, de leginkább a közigazgatás meg fogja sílni eredményeit. Elcseppentették a társadalmi szocializmus olajcseppjét — bűze sokáig fog megérzeni közállapotaink. Gazdag népünket csak a törvénytisztelete tartotta rendbe; a falusi összminisztérium, a jegyző, ha argumentumaival nem boldogult, csak azt mondta, hogy ezt a törvényt kívánja és az ultima ráció hatott: a közrendnek e gyökere a mostani mozgalmak által a nép lelkéből ki van tépve; a törvényt már most nem tekinti a nép valami felette levő gondviselésnek, hanem féknek, melyet a kormány kerített fejükre, s a melyet lerázni most van a legjobb alkalom. Az adók sokallása a mérsékelt ellenzék részéről szintén reájuk nézve haladatos téma — a szegény nép azt hiszi, saját fülemmel hallottam, ha ezek lesznek a kormányon, az adók felét elfogják engedni. Itt látszik meg ismét annak igazsága, hogy nem mindenkor az az irányadó mit mondunk, hanem hogy a n és kinek mondjuk!

A mit a névtelen levelező a kormánypart kortesfogásairól mond, az mind vagy csapongó fantáziájának eredménye, vagy az általa használt szemüveg színének következménye. Tényt nem emlit, csak általánosságban gyanúsít — s így nincs mit cáfolnunk. Én azonban a mérsékelt ellenzék korteskedésének jellemzésére egy tényt fogok felemlíteni, a melynek cáfolására kíváncsi vagyok. Apponyi Albert gróf ur, az országgyűlés mult havi ülésének egyikén egy szenzációdús beszédben fejtegette álláspontját az antiszemitizmus tekintetében és abban mint a zsidóság hő pártolója tűnik fel, kezében a humanizmus szentelt viaszgyertyájával és mit tesznek megyei kortesei az általa különösen kezdett apatini választókerület egyik nagy községében, Bezdánban. A főkortes, egy előkelő megyei ur, kijelenti Bezdánban, hogy a mérsékelt ellenzék a zsidókkal szemben ugyanarra törekszik, amire Istóczy, csak „szelidebb formában“ — mire az ottani antiszemita párt feje levélben értesíti az illető főkortest — magam láttam a levelet — ha a dolog úgy áll, akkor ők a mérsékelt ellenzék jelöltjéhez 250-en egy szállig átpártolnak. És mi lett e mozgalom eredménye? Ma Bezdán több házának falán e felirat olvasható: „Éljen Szemző Gyula (a mérsékelt ellenzéki jelölt).“ megbukott a sakter“ már mint Matlekovits államtitkár, az eddigi képviselő.

Kell-e ehhez kommentár? Tessék nyilatkozni, ki válogatós a korteseközökben és ki nem az, a tisztességes eszközökkel küzdő kormánypart, vagy a fentiekől vissza nem riadó „mérsékelt ellenzék?“

Dr. Margalits Ede.

Hírek.

Választási mozgalmak. (Petrovoszellő 1884. május 21.) Választó kerületünk országos képviselőjét Popovics Vazul urat, ma volt szerencsénk községünkben üdvözölni. — Idejekorán vettük az értesítést, hogy szeretett képviselőnk beszámolójának megtartása végett községünket is szerencsétlenül fogja látogatásával. — A várva várt nap reánk virradt, és dacára annak, hogy a magyaroknak ünnepjük nem volt, — a szerbeknél e napra esett a templom bucsú — az egész község innapi dísz öltött, megmozdult a község apraja-nagyja, hogy az érdemekben megöszült és általánosan tisztelt képviselőjét hozzá illő módon fogadhassa. A mondott nap délutánján tarackok durrogása között tudtára adatott a közlakosságnak, hogy a menet az érkezendő követ üdvözléte a határra megindult. Bandérium, zászlók és számos kocsikból álló menet volt ez, oly impozans, a minőt községünk régen nem látott. Pont három órákor érkezett a becsült követ a csárdához, a hol is a választók által üdvözöltetvén, megindult a díszes menet a községbe, beérve a főtéren felkérte, hogy eddigi működéséről adja elő beszámolóját. A nagy számban összegyűlt választó közönség előtt a szeretve tisztelt országos képviselő rövid de magvas beszédben „Éljen“ közbekialtások mellett elmondotta a mult országgyűlési cikluson tett dolgait, és előadta, hogy szép hazánk az elmúlt három év alatt nemcsak idebent szép haladást tett, hanem kint is kiérdemelte a külföld becsülését, híven ecsetelte, hogy az elmúlt három év alatt mily üdvös törvények hozattak, különösen a pénzügy, a népnevelés, az ipar és a közigazdaság terén, kiemelte a kormánypartnak tetteket gazdag működését és éltetve a hazát és a testvér népek szép összetartását, megköszönte az eddigi bizalmat. Beszédjének végeztével a jelen volt választók által újból követjelöltnek egyhangulag kikiáltott. Ezek után minthogy a g. k. szerb templomnál bucsú volt, a lelkesült közönségtől kísérvé követünk az ott összegyűlt nép közé v gyűlve, annak is szerb anyanyelvén rövid beszámolót tartott, mely minden rövidsége mellett szikrázott a szellemességétől. Minthogy a szerb pap a kandidálástól visszalepett, és minthogy ő is a kormányparthoz csatlakozott, meghívta az összes jelen volt urakat vendégszerető házához, a hol is a felköszöntők egymást érték, kimagaslott azonban Mainszki N. a szt.-tamási g. kel. szerb plébános felköszöntője, mely a magyar és szerb néptestvéries összetartását hangsúlyozta. A paplakban történt egy és fél órai időzést után, nagyrabecsült kö-

vetünk a választók szép száma által kísérvé, lelkesült választótól folytonos üdvözlések kísérete mellett a község határánál elbucszott. Mi azon biztos reményben vettünk tőle bucsút, hogy újból megválasztatása bizonyos. — A miért is harsány hangon azt kiáltjuk, hogy éljen Popovics Vazul, az ó-becsei választó kerület országos képviselője!!!

Nemes-Militicsről írjak: Széchényi Jenő a kernyajai választókerület szabadelvű képviselőjelöltje f. hó 21-én szép számu polgár kíséretében indult Szivacra, hogy programbeszédét megtartsa. Kisztapáron Zsupanszky Lyubomir meleg szavakkal üdvözölte. Fogadtatása itt valóban impozans volt, mert bevonulása valóságos diadalmenetre emlékeztetett. Utját a kimért távolban elhelyezett lobogók nagy száma jelézé. Innen 40-re menő lovas bandérium és 120 kocsis kíséretében vonult Ó Szivacra, hol Tieferteller ref. lelkész németül és Raich György földbirtokos szerbül adtak kifejezést a választó polgárok elpalástolhatlan örömeinek, hogy szerencsések lettek öngyűlöletétől körükben üdvözölni. A szünni nem akaró éljenzése után Széchényi Jenő csengő hangja hasítá át a levegőt, s miután megköszönte az ünnepélyes megüdvözölést, mindkét nyelven tartá meg viharos éljenzésekkel megszakított programbeszédét. Majd Új-Szivacra rándult hol Poór József ref. lelkész nagyszámu polgár kíséretében fogadta őt. A lelkesedés itt is leirhatlan módon nyilatkozott. Ezek után a díszes kíséret Ó-Szivacra tért vissza, hol Popovich Maden g. k. lelkész és Zsupanszky Lyubomir vendégszerető házában valóságos arabs vendégszeretetre talált. A lelkesedés örömtől áradozóbbnál áradozóbb toasztokban nyilvánult. A díszes lovas bandériumok, a kocsik rengeteg száma, a tarackok szünni nem akaró dörgései, a zenekarok élénk versenyzései, a melyek éljenzések, az örömtől sugárzó arcok, mindenkit azon édes reménnyel töltenek el, hogy a szabadelvű párt győzelme e kerületben biztosnak mondható. E lelkesedés azonban meglepőbb alakban mégis f. hó 22-én Nemes-Militicsen nyilvánult. E nemes község lelkes polgárai d. u. 1/2 órákor nyújták át ugyanis azon díszes selymezászlót, melyet önkéntes adakozás útján szereztek. A díszszólt Kaich József beláthatlan néptömeg kíséretében nyújtá át öngyűlöletének, melynek minden szegye, rojt-szegélyének minden szála, a rendíthetetlen bizalom és tántoríthatlan ragaszkodás újabb bizonyítéka. A rövid talpraesett beszédet kísérő éljenzések után képviselőjelöltünk az emelvényre lépve az elérzékenyültség hangján kezdé beszédét, megköszönvén a választó polgárok megtisztelő bizalmának ez elclatans bizonyítékát, kik — úgymond — nem elégedtek meg azzal, hogy a közel lefolyt hónapban 456 polgár aláírásával bizalmi nyilatkozattal tisztelték meg, lekötöztető szeretőknek nem írásban, nem szavakban, de tettel akarnak most kifejezést adni. Majd a bizalmat megköszönve áttér a programbeszédre, mely így csak a szónoki alakzatokban, mint a tenses és érzésteljes gondolatokban egyaránt áradozott, s mindnyájunkban azon édes meggyőződést kelté, hogy így csak az képes beszélni, ki a haza üdvét igazán szíven hordja. Az emelkedett szellemű programbeszéd a meghatottságot annyira fokozta, hogy nem egy választópolgár arcáról örömkönnök pergett le. Végül ajánlván magát továbbra is népe szeretetébe, a nép lelkes éljenzései s a tarackok durrogásai között lépett le az emelvényről. Ezek után a néptömeg az ünnepély magasztosságától áthatva, lassankint a legnagyobb rendben oszlott szét.

Sürgöny. Dr. Kanyurszky György a 21-én tartott szabadelvű pártértekezleten egyhangulag jelölté kiáltván ki, erről táviratilag értesítetvén, másnap Bikityen, Almáson, Kunbaján nagyszámu választó közönség a fogatai hosszú sorával, zeneszóval fellobogzott 20-30 lovassal már a határnál fogadta. — Jelöltünk mindhárom községben az összes választók előtt szónoklatával gyűjtő hatást tett, utja valóságos diadalut volt; körútját napokban folytatja, fogadtatására mindenütt előkészületeket tesznek. Egy választó.

Sürgöny. Bács-Almás, máj. 23-án. Dr. Kanyurszky György, egyetemi tanár, a folyó hó 21-én Bács-Almásban tartott értekezleten nagy lelkesedés között, egyhangulag a kerület szabadelvű párti jelöltjévé kiáltván ki, erről táviratilag értesítetvén és programbeszédének megtartására fölkérte. Másnap a tudós jelölt nagyszámu választók előtt Bikity, Almás és Kunbaja községekben megtartotta nagy szónoki hévvel programbeszédét, mely gyűjtő hatást gyakorolt. Fogadtatása mindhárom községben lelkes és impozans volt; a határokon fogatok hosszú sora és lovas bandérium fogadta szónoklatok és zeneszó mellett. Diadaluthoz hasonló körútját a napokban a kerület többi községekben folytatni fogja, s fogadtatására nagyszerű előkészületek történnek.

Sürgöny. Torza községében az országgyűlés bejárása után a szabadelvű párt részéről tartott értekezletén az országgyűlési képviselő megválasztása végett 1884-1887. ciklusra minden választó polgár meghívott, száma 302 csekély kivétellel mind megjelentek a ker. pártelnök rövid beszédben ecsetelte a választó polgárok jogait, azután alakulásra őket felhívta, azok Schmausz Ferenc községi jegyzőt elnöknek megválasztották, kijelentették, hogy mint szabadelvű párt az érdemekben gazdag fenálló kormányt támogatni kívánják s ismét Kármán Lajost óhajtkák képviselőnek, a majdnem 300-ra menő választók ellenvetés nélkül ezen álláspontot foglalták el.

Moholyról írjak: Követjelöltünk kiváló örömkönnök, hirszerint a jövő hó első napjaiban érkezni kőrünkbe.

Ó-Szivacról írjak 25-ről: Németh Bertalan, a kernyajai kerület függetlenségi párti képviselő jelöltje, vasárnap folytatta körútját. Nemes-Militicsen, Kernyaján, Ó- és Új-Szivacon, mindenütt röviden elmondotta mondókáját. A moroviciaikon kívül, mely községben őve a többség se kísérei se fogadói nem akadtak az egyes községekben.

A „Zasztava“ f. hó 23-án 73-ik számában az országgyűlési választásokkal szemben, magának a csajkási kerületből levelet írat, mely egyebek közt így ír:

„Mandics ellenjelöltje Dimitrievics Misa. Itt minden élő lény kérdezheti, valjon mily tények ajánlhatnák Dimitrievics Misát a képviselői állásra? Lelkéből szereti, ha őt „könyvbúvárnak“ nevezik, de bárki is

Melléklet a „Bácska“ 43-ik számához.

hiába kérdené, hogy melyek azon könyvek, melyeket Dimitrievics Misa ur írt, vagy fordított? De például nálunk ismeretes, hogy Dimitrievics Misa még a tanítói vizsgákat sem tette le; mintegy 5-6 évvel ezelőtt vállalkozott ily vizsgák letételére, de megkötött, s azóta többé ezt meg sem kísérelte. Azonfelül nem képes 3 szót sem tisztán magyarul kiejteni; hol rejlik tehát az indok, melyek folytán a képviselői állást érdemelné? Más a karlovi kongresszusra s más a budapesti országgyűlésbe megválasztatni Dimitrievics Misa ur jelöltségét önmaga sem veheti komoly dolognak.

Alispáni körút. Megyénknek a belviz-bajok megszüntetése körül különösen fáradozó alispánja, a napokban tért vissza egy hosszabb körútról, mely siker és közhaszon dolgában ritkán fogja párját meggyéknék évlapjain. Május 13-án a gombos-vajszkai érdekeltséggel ülésezett, s egy tizenhatezer hold körül járó területnek armentesítését sikerült költségvetésileg biztosítani úgy, hogy holdjára 5 ft 25/2 kr. esik. 14-én már Pusztá-Péklán találjuk őt, aminél Bodola és Lisznyai mérnökökkel megszemléli a pusztá-péklai állami rizstelepet. Ez ellen ugyanis Torzsa és Keresztur községek azt a panaszt emelték, hogy öntözősorkor a levezető árkon felülcsapó víz elönti földjeiket. A bajon a közbelépés rögtön segített, a menyében a levezető árok ezentúl a kereszturi határt védő töltésnek belső vagyis péklai oldalán lesz hivatta a vizet levezetni. 15-én részt vett az alispán ur Torzsa község százéves alapítási jubileumán, este a főispán urnak és neki szánt fáklás menetet, az előbbinek eltávózása miatt egyedül fogadta. Másnap a torzsa határ sereglőit vette szemle alá, s a péklai telep ártalmát fokozó mélyedések betömését, valamint két zárka készíttetését elrendelte, megnyugtatóan egyúttal az érdekelteket, hogy majd ha a keresztur-verbázi árok, melyből 5 kilométer már is meg van csinálva, egészen elkészül, akkor a panaszolt bajnak végső nyomai is elenyésznek. Még az nap este Szent-Tamásra hajtatott, ahol Dungserszky Lázár nagybirtokecs vendégszerető házána szállt meg. Utközben megtekintette az ó verbász-szenttamási műnt folyó munkálatait. 17-én a Krivaja vagy Bácsér-szenttamási malmait, majd az otthelyt épülő városába anyagait vizsgálta meg. Innen a nevezett érnek szőnyegen forgó szabályozásához adatokat gyűjtendő, annak mentében megfordult Feketehegyen, Szeghegyen és Hegyesen, s itt megtekintette a Bácsérnek Bajsa felőli árterületét, s este fél 9-kor Topolyára érkezett. Itt másnap megtekintette a vasutól a kálváriai épülő feljáró utat, melynek célja a mondott állomást a községek és a környéknek minden időben hozzáférhetővé tenni. 19-én résztvett az adai földmives-iskola alapító letéti ünnepén, másnap pedig ugyanott az ugynevezett Sárgapart kérdésért tisztázta. Itt ugyanis a Tisza állandóan alámosta a partot, s az lassankint annyira beszakadt, hogy az országot a magánosok szomszédos szántó-földjeire szorult be. A szemle megejtetvén, kitűnt, hogy nyolc év alatt összesen 3585 □ öl vétettet igénybe a magánosok földjéből. Erre tekintettel abban töltött az érdekeltekkkel egyezség, hogy nekik a város kárpótlásul összesen 610 frt 38 krt fizet; maga az út pedig legközelebb máshova fog bellebbíttetni. Később megszemlélte az új réti töltést. 21-én Zentára rándult át, melynek határána a tanács és a város előkelekedéseinek egész sora fogadta. Itt az ó-kanizsai érdekeltség részvételével véglegelte az 5000 holdnyi zentai réti árterület kérdését, olyformán, hogy a levezető árok töltése az ó-kanizsai oldalra rakassék. Estefelé megtekintette a Grundböck tégláégető körkemencéjét. Este a város tanácsa az alispán tiszteletére nagyszerű bankettet rendezett. Altalában a körút technikai célja mindenütt sikerült, s elmondhatni, hogy a községek vetekedtek egymással az ünnepélyes fogadtatások létrehozásában.

A szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság kerületében nyolc pénzügyi vizsgázó, 80 krnyi zsold, 50 frt évi ruházati átalány és egyéb mellék illetményekkel járó állomás üresedésbe jövén, felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtnák, miszerint erkölcsi magukviselését igazolva f. évi június hó végeig ezen igazgatóságnál személyesen jelentkezzenek. Jelen állomás elnyerésénél kiszolgált s igazolvánnyal ellátott katonai altisztek elsőbbséggel bírnak. Szeged, 1884. május 12-én M. kir. pénzügyigazgatóság Szegeden.

A szabadka-bajai vasut. A közlekedésügyi miniszteriumban már folyamatban vannak a szabadka-bajai vasutvonalra vonatkozó előmunkálatok, és legközelebb kiiratnak az árlejítés útján kiadandó munkálatok iránti pályázatok.

Felhivatnak mindazok, kik a folyó tanév végén a zombori állami főgimnáziumon magántanuló minőségben vizsgálatot kívánnak tenni, hogy folyamodványaikat alulírott igazgatósághoz f. é. június 5-ig nyújtsák be. A folyamodványok születési, illetve keresztnevével s végzett tanulmányaikat igazoló bizonyítványokkal szerelendők fel. A zombori állami főgimnázium igazgatósága.

Szabadkán a napokban Graf Károly és Vojnits Mihál törvényszéki bíráknak hivatalos asztalfőkéjai feltörve találtattak; Birkás jegyzőnek asztaláról pedig eltűnt egy bűnjelű lefoglalva tartott forgópisztoly. Csoda, hogy hasonlélek a mostani rendszer mellett, midőn a rabok egyúttal hivatalosolgák, gyakrabban és drasztikusabb alakban nem történnék.

Ujvidéken Tóth Béla derék szintársulata, dacára egyes nők fáradozásának, a repertoár újságának, az évad kellemének, egyre ásitózó üres házak előtt játszik. Valóban ezt látva megbotránkozik a megye az Ujvidékiek derére borúra hánytorgató „magyarosága” felett; mely csak frázisokban, egymás feldicsérésében és állami kedvezmények kicsalogatásában kulminál. Nem elég a színészek nagy páthosszal kiabálni hogy „éljen”, hanem módot is kell neki adni — ki-vált ha megeredmi — hogy miből éljen.

0-Becsei illetőségű Erdélyi Ferenc, 6-ik ujvidéki honvédszázalajbeli közlegény lopásért járó büntetés miatti félélmébe e hó 23-án öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott; azonban a halálosok észrevették és kimentették.

Frusa József, zombori kir. adótitstnek mult szá-

munkban III. oszt. illetékkezelési számtisztte történt kinevezetését azzal egészítjük ki, hogy egyben Szolnokra helyeztetett át.

Pályázat a kalocsai kisebb papnöveldebe való felvételre. A kalocsai érseki megye kisebb papnöveldejébe felveendő ifjak esődvizsgája jövő július hó 2-ik napján reggel 9 órakor fog Kalocsán megtartatni. — Pályázhatnak oly tanulók, kik a gimnázium 4-ik osztályát jeles sikerrel végezték és az egyházi pályára bivatással bírnak. Az illetők beiratás végett keresztlevéllel és iskolai bizonyítvánnyal ellátva július hó 1-ső napján az érseki hivatalnál jelentkezzenek. Mi oly megjegyzéssel adatik tudomásul, hogy a nagyobb papnöveldebe a kisebb szeminiáriumból fellépendők elegendő számmal lévén, abba más ifjak felvételni nem fognak. — Kalocsán, 1884. május hó 18-án.

A rigyicai-katymári, illetőleg sztanisics-borsódi ut mellett fekvő és Pilaszánovits Antal tulajdonát képező, ugynevezett „Sindeles” csárdában szerdáról esütörtökre virradóra rémületes gyilkosság történt. A csárdás előtte való vasárnap a katymári vásáron disznókat adott el 160 frt értékben, s a pénzt másnap rögtön kiadta kamatra. Bizonyára szemtanuja volt a bevételnek a gyilkos, aki egy a csárdás, mint nejét számtalan késszurással kivégezte, s öket arccal aztán a Kigyós vizébe lökte. A szerencsétleneknek egy 13 éves fiuk, ki az istállóban aludt, az egész borzalmas esetről mit sem tud. A véres tett színhelyén megjelent esendőröknek csak annyit tudott mondani, hogy a tett előtti este egy madarasi kétéshírű egyen késő estig a csárda körül legeltetett, s azóta nyoma veszett. A vizsgálat minden irányban folyik.

Adán Ludva Lujza kézi-munka tanítónő folyó hó 19-én meghalt.

A petrovozellői gyógyszerész f. hó 21-ik napján, a főrvényesen megtartott vizsgálat után, magnum áldomás mellett megnyitattott.

Szent-Tamason f. hó 21-én este 9 óra előtt Mikovics Simon, jómódu polgár, saját udvarára kimenve, meglövetett és „meglöttek, meghalok” kiáltással a ház ajtajában holtan összerogyott.

Moholyról írjak: Az adai földmivélési iskolának alapító letétele alkalmából nekünk is jutott osztályrészül azon szerencse, hogy községünk is üdvözölhetette szeretett megyénk kitünő, érdemekben ragyogó főispánját Sándor Béla ur ömeltőségét és tevékeny alispánunkat Schmausz Eudre öngységét. Moholy nagy közsege mindig hódolattal és benső ragaszkodással tiszteli kormányzóit és még nagyobb kifejezést ad azon örömeinek, ha azokat mint a megye koronáit saját területén üdvözölheti. Ily szerencsében részesültünk május 19-én esti 7 1/2 órakor, midőn a határon mozdárdögések jelezték nagy vendégeink érkezését, hol ft. Sümeghi József plébános ur fogadta és jól átértett szavakkal mondott „Isten hozott” üdvözlést; ömeltősága válaszában pedig talizmánul birjuk azon nyilatkozatot, miszerint körünkbe mindig örömmel jön. Az eltogadás után megindult a zászlókkal diszitett kocsi beláthatlan sora, a községben pedig minden egyes polgárnak szíve hangosan azt dobogta „Éljen a főispán” mit az utca falai híven visszhangoztattak. A megérkezés után a városbázánál üdvözöltetett, és kis félrevonulás után következett a nagy vendégünk tiszteletére rögtönzött banquet; ott láttuk megyénk derék főmérnökét, a járási szolgabírói hivatal, kir. járásbírósgót és közjegyzőséget, továbbá Zenta város képviselőit és más sok ur díszes közönséget. A második fogás után megkezdé Mikosevics jegyzőnk a felköszöntök sorrendjét, melyben igen szépen tolmácsolta a közlakosság hódolattal teljes szeretetét és ömeltősága iránti hű ragaszkodását, kívánván, hogy őt a Mindenható a haza és a megye javára még igen sokáig őrtesse! ömeltősága hű megemlékezéssel szelleműs felköszöntőt mondott az új plébánosra; továbbá benső megilletődéssel hallgattuk a sok szép, többi pohárköszöntőket, így a többi között Sümeghi plébános az alispánra; dr. Nagy Kálmán Matkovics szolgabíróra; Sümeghi a zentai kir. járásbíróra; Mikosevics a választókerület jelöltjére br. Podmaniczky Frigyesre; Roth járásbíró a rendezőségre sat. A nagy és melléktermekben elhelyezett nagy számú nemzet és valláskülönbőség nélküli vendégek kedve mindinkább fokozódott.

Kettős gyilkosság. Zavaros István és ennek feleségét Verká, Katymár és Rigyica közt létező csárdában f. hó 22-én virradóra meggyilkolták. Zavaros István a katymári vásáron két lovat 200, és hat drb sertést 60 forintért eladott, azon reményben, hogy a bérletet s egyéb adósságát kifizethesse; mit vásárról hazamenet, még az nap meg is tett. Tartozását kifizette; a pénzből 3 forintja még megmaradt. A gyilkosok tehát azzal a szándékkal közeledtek Zsindelyes-bez, hogy a pénzt elrabolják. A mint odaértek, az ablakon kopogtak és azt mondták, hogy lopva halásznak. Mert t. i. a ház körül nagy kiterjedésű halastó van. Erre Zavaros feleségével együtt kirohantak; de az ismeretlenek által nyomban agyonverettek. Ez után a szobába mentek, hogy az ott hitt pénzt elrabolják; mit természetesen a 3 forinton kívül nem találtak meg. Másnap a két holt testet, a halastó ingoványos lapjában találták meg. Az asszony keblén keresztül a szivig két mély késdöfést konstatáltak. A gyau egy b.-madarasi emberre esik, ki a nevezett éjen ott volt szobában, kit el is fogtak. Egy árva fuoska siratja a meggyilkolt apát és anyát.

Kis-Hegyesen, e hó 20-án Trombitás Antal házában tartott lakodalmot alkalmával Csabai József 19 éves vőfély a kamarában egy töltött fegyvert próbálgatott, de oly szerencsétlenül, hogy az elsült és a töltés Kiss Boldizsár tekintélyes polgár Imre nevű 11 éves fiát találta, ki holtan terült el.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter, Nagel Róza ujvidéki állami polgáriskolai kézimunka tanítónőt, jelen állásában végleg megerősítette.

A kalocsai növendék papság Szent-Ágoston-egylete „Szemlények” cím alatt 308 oldalra terjedő kötetben boocsátja körre az 1883 — 4-iki iskolai évben beadott dolgozatok sikerültbejbeit. Az előző és az egylet tagjainak névsora után következnek a tulajdonképeni munkálatok, és pedig: „A természeti és állagilag fenálló testek sajátságai és lényegokai” című eredeti böl-

csészeti értekezés, továbbá Szent-Ágoston „Enchiridion”-jának (kézikönyvének) és égre Viktor vite-i püspök „A vandal üldözéséről” írt művének fordítása. Változottság kedvéért néhány költemény is van a fenti dolgozatok közé szöve. Nyomatott Kalocsán. Magyar Antal betűvel, ára 1 frt 20 kr.

Vasuti menetrend 1884. évi május 20-tól.

Szegedtől Eszéklig.	5. vonat.	7. vonat.	9. vonat.
Szegedről indul	6.45	3.30	10.55
Horgos „	7.26	4.16	11.50
Pálics „	8 —	4.50	12.31
Szabadka „	8.40	6 —	2.20
Bajmok „	9.26	7.08	3.45
Militics „	10 —	7.57	4.42
Zombor „	10.25	8.35	5.40
Szt. Iván „	10.48	9.10	6.21
Szóna „	11.02	9.32	6.52
Gombos érkezik	11.14	9.48	7.11
Erdődről indul	12.30	11.25	
Dálya „	1.40	12.05	
Dráva-Szarvas indul	2.03	12.28	
Eszékre érkezik	2.35	1 —	
Eszéktől Szegedig.	6. vonat.	8-ik vonat.	10. vonat.
Eszékről indul	12.20	3.30	
Dráva-Szarvas indul	12.53	4.03	
Dálya „	1.58	4.55	
Erdődre érkezik	2.14	5.11	
Gombosról indul	3.14	6.35	8.15
Szóna „	3.27	6.54	8.39
Szt. Iván „	3.41	7.15	9.06
Zombor „	4.08	7.58	10.10
Militics „	4.24	8.23	10.40
Bajmok „	5.02	9.21	11.18
Szabadka „	6.30	10.35	2.33
Pálics „	6.46	10.51	2.55
Horgos „	7.24	11.25	3.45
Szeged érkezik	8 —	12 —	4.30
Zomborból Budapestig.	403. von.	411. von.	413. von.
Zombor indul	4.08	10.10	7.58
Szabadka érkezik	5.41	1.03	10.11
Szabadka indul	6.07	2.05	10.40
Kis-Kőrös érkezik	7.44	4.13	1.20
Kis-Kőrös indul	7.51	4.23	1.30
Budapest érkezik	10.58	8.15	6.10
Budapestről Zomborig.	412. von.	404. von.	414. von.
Budapest indul	6.40	3.50	9 —
Kis-Kőrös érkezik	10.41	6.34	1.29
Kis-Kőrös indul	10.51	6.41	1.39
Szabadka érkezik	12.57	8.20	4.30
Szabadka indul	2.20	8.40	6 —
Zombor érkezik	5.06	10.15	8.17
Zomborból Zimonyig.	412. von.		402. sz. gyorsv.
Zombor indul	10.10		
Szabadka érkezik	1.03		
Szabadka indul	1.28		11.01
Csantavér „	2.00		
Topolya „	2.30		11.33
Kis-Hegyész-Feketehegy indul	3.00		
Verbász-Kula indul	3.29		12.03
Ó-Kér „	3.54		
Kiszács „	4.15		
Ujvidék „	4.52		12.53
Pétervárad „	5.08		1.06
Karlóca „	5.27		1.18
Becska „	6.04		
India érkezik	6.29		2 —
Mitrovica III. érkezik			5.23
Mitrovica III. a. indul			12 —
India indul	6.36		2.03
Ó-Pazua indul	6.56		
Uj-Pazua „	7.16		
„ atajúca „	7.33		
Zimony érkezik	8.07		2.43
Zimonyból Zomborig.	411. von.	403. von.	401. sz. gyorsv.
Zimony indul	6.40	11.38	2.46
Bajmok indul	7.15	12.06	
Uj-Pazua „	7.32	12.20	
Ó-Pazua „	7.52	12.36	
India érkezik	8.14	12.54	3.28
Mitrovica III. érkezik			5.25
Mitrovica III. a. indul			12 —
India indul	8.21	1.01	3.31
Becska indul	8.49	1.26	
Karlóca „	9.23	1.58	4.14
Pétervárad indul	9.39	2.13	4.26
Ujvidék „	10.03	2.36	4.43
Kiszács „	10.32	3.04	
Ó-Kér „	10.54	3.25	
Verbász-Kula „	11.24	3.54	5.27
Kis-Hegyész-Feketehegy indul	11.53	4.16	
Topolya indul	12.29	4.45	5.57
Csantavér indul	12.54	5.09	
Szabadka érkezik	1.27	5.42	6.30
Szabadka indul	2.20	6 —	
Zombor érkezik	5.06	8.17	

Észrevétel: A kövén nyomott számok az éjjeli órákat jelzik esti 6 órától reggeli 6 óráig.

A 411., 412., 413. és 414. számú vonatok omnibus vonatok.

A 403. és 404. számú vonatok, személyvonatok.

Adományok a bácsmegeyi történelmi társulat muzeuma számára. I. Pénz és érem gyűjtemény. (folyt.) 5. Berényi Dániel bajai apát-plébános adománya: Rákóczy rézpénze, 1 ro libertate X 1705, két példány; Rákóczy rézpénze X., Pro libertate 1706. — Az angol-indiai társulat rézpénze egy ik oldalán: India Compagny 1804, másik oldalán arab felirattal. — Hat db török rézpénz. — Egy burgundiai pénz e felirattal: Burgundiae comita 1645. — Egy hannoveri pénz 1837. — Egy sárga rézből készült emlékpénz „dr. Szvetozár Miletics” felirattal. — Egy sárga rézből készült emlékpénz „J. W. von Goethe” felirattal. — Egy lengyel rézpénz: Stanislaus Augustus rex Poloniae 1766. — Egy koronázási réz emlékpénz e felirattal: „Éljen a haza és az alkotmány; a budapesti koronázása 1867. június 8-án.” — Egy görög obolos, 8 lepta, rézpénz e felirattal: Georgiosz basileus ton hellenon. 1869. — Egy para, szerb rézpénz. Felirata: Obrenovics III. knjaz srbszki. 1868. — Tíz para, szerb rézpénz. Felirata: Obrenovics III knjaz srbszki. 1868. — Egy rézpénz e felirattal: Napoleone imperatore e rege. Regno d'Italia. 1809. — (Folytatása következik.) A megyei történelmi társulatnak szánt szives adományok az egylet titkáranak, dr. Margalits Edének adandók át.

A kötelező polgári házasságnak érdekes esete fordult meg a helybeli nemzetközi plébánián, vagy más szóval a kapitányságnál. Egy helybeli mázoló, aki azért még nem Patzer, mint ő erösen állítja, azt a tapasztalatot tette, hogy az ő Rebekája és egyik keresztényvallású segédje, dacára ez utóbbi tagadásának, szeretik egymást. Felszólította tehát a Romeót, hogy szive tolongó érzelmeinek adjon hangot és keljen össze a szép Rebekával. A szelladon meghökkenve a nem

várt boldogságtól tiltakozott s egyre vitatta, hogy ő nem szerelmes; az apa azonban a kölesönös vonzalomnak oly nyílvánulatát észlelte leányán, hogy kénytelen volt az udvarlónak tagadását komolyan tagadásba venni. Pierre került tehát a dolog, bizonyosságul azon eddig nem hitt tételnek, hogy az összekelésnek nem kell okvetlenül megelőznie a válópert. Egyébiránt az apa panasztát a segéd beismervén, bűnőnek mondotta ki önmagát, s 5 frt bírságot szabott magára. Pénze azonban nem lévén, az apa pedig ilyen hitel-vesztett ember szavában nem bízhatván, a legény egy konstáblerral a zálogházba ment s ott 5 frt ára ingóságot befektetvén, a vérpénzt megfizette.

Hymen. Vasárnap tartotta dr. Poppovics István, helybeli gyakorló-orvos, esküvőjét a bájos Drakulics Dárinka kisasszonnyal. A komai tisztet a menyasszony részéről Sztójacskovics Miklós, megyei árvaszéki ülnök, a vőlegény részéről pedig Sándor Béla megyei főispán teljesítette. Az esküvőn a helybeli és megyei intelligencia nagy számban volt képviselve.

Majális. A helybeli r. k. elemi népiskolák f. hó 28-án tartandó majálisa alkalmával, az összes leány és fiú tanulók egy alkalmi közös dalt fognak énekelni. Nemkülönb minden egyes osztályból egy-egy tanuló alkalmi szavallatot fog mondani, a nagyobb leánykák jelmezes párbeszédek adnak elő, magán és karénekeket énekelnek stb. Miért is különösen felhívjuk a t. szülők s az összes közönséget, miszerint eme majális fényét becses megjelenésükkel emelni kegyeskedjenek. A rendezőség.

Útépítés. Zenta városa 42919 f. m. hosszú és 60 széles utat épített kongó téglával (26400 frt); az ajánlatok május 27-én déli 12 óráig a tanácshoz küldendők 2600 frt bántépénzzel.

Zentan rendkívüli városi közgyűlés fog tartatni folyó hó 29-én esütörtökön, a közgyűlés főtárgya a kegyelmes királyi kőzirat kihirdetése, mely az új országgyűlés összehívását elrendeli.

Városi közgyűlés hétfőn, május 26-án. 1. Az országgyűlés egybehívására vonatkozó kegyelmes királyi meghívó-levelet meghirdetése. Hódolatos tudomásul vétetik és a levéltárba helyeztetik. 2. Basa-utca szabályozása, illetve a főgimnázium építése iránti küldöttségi jelentés. A jövő közgyűlés napirendjére halasztatik. 3. A városi földek bérbeadására vonatkozó jegyzőkönyv. Tudomásul vétetik. 4. Falcione Gyula ösztöndíjalapítványhoz tartozó háztelek eladásának eredménye. 600 frton Haris Miklós vette meg.

Tűzesetek Zentan folyó hó 20-án Pető Gergely háza gyuladt ki, egy inas fiú gondatlansága folytán. Délután 4 órakor a nagyvendéglő udvarán az üstben főzött kátrány gyuladt meg, ezt azonban gyorsan elfojtották. Esti fél 10 órakor két ház lett a lángok martaléka Berényi János háza leégett és a tűz nem csak ezt, hanem a szomszédos Tényi János épületét is elhamvasztotta.

A „Gazd. Egylet“ közleményei.

Felhívás a gazd. egylet tagjaihoz!

A gazd. egyesület a Ferenc-esatorna menti kincstári rizstelep tanulmányozása céljából június hó 15—20-ika táján kirándulást rendez P.-Péklára. A résztvenni kívánók szíveskedjenek a gazd. egyl. titkári hivatalt értesíteni, hogy az odautazás és elszállásolásra az intézkedés ideje korán megtétehető.

A földm. miniszterium a gazd. egyesület útján felhívást intéz mind azon gazdákhöz, akik — a hadügyminiszterium által felállítani célzott remonda-telep avagy esikőnevelde számára alkalmas birtoktestek tulajdonosai vagy bérleti, hogy ha hajlandók volnának illő bérj mellett a mondott célra a kormányknak azt átengedni, ajánlataikat f. é. június 10-ig nyújtsák be, nehogy a később érkezők után figyelembe ne vétessenek. Ajánlatok közvetítésére a gazd. egyesület is vállalkozik.

A belgrádi közraktár és az osztrák-magyarországi kereskedelem.

A szerb nemzeti-bank egy Belgrádon legközelebb építendő entrepots (közraktár) által, a Balkán északi részének kereskedelmét a szerb fővárosban iparkodik központosítani. El kell ismerni, hogy ezen céljának elérésére a szerb nemzeti-bank az igazi utat választotta; mert ha egyszer a vaskapu szabályozva, a szerb vasutak kiépítve, azoknak a török vasutakhoz való csatlakozása befejeztetett s így az északi től kezdve a Boszporuszig a vasuti közlekedés megszakitás nélkül lehető lesz, akkor Belgrád fontosságát nyerend. Ehhez a sarkkő a belgrádi entrepots.

A magyar kormány eddig folyton azon törekedett, miszerint a Budapesten épült raktárak által a balkán-dunai tartományok keleti kereskedelmét Magyarország fővárosának szerezze meg és gyakran oly eszközöket használt, melyek nagy tekintetűl a jövőbe tanúságot nem vallanak. Azon árucikkek, melyek Délmetországban, Felsőolaszországban vagy az Adrián át kelet felé jöttek vagy nyugat felé irányoztattak, kényseritani akarták, hogy utjokat Budapesten keresztül vegyék. Ezen törekvés csakis némi csekély sikert aratott és nehezen sikerülend Budapesten az alsó Duna és a Balkán kereskedelmének emporiumává tenni; mert a Tisza és Száva összefolyásának földrajzi fekvése, a rövidebb ut Szalonichitól mint Fiuméből s a budapesti központot háttérbe szorítja. A gyáros, ki árucikkeit Németországból a Balkán felé küldi, azokat inkább Belgrádon mint Budapesten át szállítja vámentesen, miután a konzum tere onnan közelebbre esik s innen az egyes vásárookra könnyebben küldheti. Az angol és olasz árucikkek, melyek Trieszten és Fiumén át a Balkánhoz küldetnek, Budapest felé sohasem fogják utjokat venni. Azért Budapest a keleti kereskedelem központja nem lehet.

Egyet azonban elmulasztott a magyar kormány, hogy nem kísérlette meg azt, ami a főváros részére ugyanis el nem érhető, az ország számára bár fentartani. Újvidéken vagy Pancsován lehetett volna közraktárt építeni s a Balkánban nagy részét oka városoknak megnyerni, legkivált az állatkereskedelem és terményvásárok által. Szt. István korona országain a magyar kormány erős és hatalom által a kereskedelem és ipar sarkkővét letenni képes lett volna, de

Budapestről való féltékeny gondoskodásával ezt mind nem tette, csakhogy a főváros kereskedelmének egy mákszeme valahogy egyik tartományi városra ne essék.

Ezáltal korántsem lett volna gát vetve a belgrádi entrepots létesítésének; hisz Belgrádon is kedvező viszonyok vannak erre nézve. Nálunk azonban a főtényező, a vállalkozó kereskedelem hiányzik. Újvidék pl. Futtak felé erdővel van határolva, mely erdő kiirtása ugyanis már elhatározott; ha ez leelőzők maradna, mily nagy marhabelépési állomás lenne az? Továbbá Újvidék egész környéke kedvező teret nyit a kereskedelem, gyáriparnak s terményeinek összpontosítására nézve.

Most itt az idő, midőn a magyar-osztrák kereskedelemnek a belgrádi áruházakkal szemben határozott álláspontot kell foglalnia. Nekünk kell ezen entrepots hasznosbavételének szervezését kezünkbe venni, nehogy más kereskedelmi és ipar államok bennünket ismét megelőzzenek. Az osztrák-magyar kereskedelem a Balkán felé lényegesen szaporodik, mert a Balkán szükségletei napról napra fokozódnak; de más államoknak balkáni kereskedése (kivált Németország és Belgium) még inkább fejlődött, százalékokban nagyobb emelést mutat úgy, hogy jogosan állítani lehet, hogy Magyarország tulszárnyaltott. Tény az, hogy a németországi vas, a magyarországi vasat a Balkánból kiszorította, sőt a németországi vasiparosok azon reményben kecsesgátják magukat, hogy az angol vasat Bolgárhonból és Északmacedóniából kihajtani fogják, a mint csak a szerb vasutak a forgalomnak át fognak adni. A belga és angol üveg is Szerbiában nagyobb terjedésnek örvend, mint az osztrák-magyarországi. Ép úgy áll a dolog a cukorárakkal stb. mi eddig Bécsből vagy Csehországból hozatott; ma nap a Balkán szükségletét Stuttgartból, Kölnből és Berlinből fedezi.

Az osztrák-magyar keleti kereskedelem e rákmenetének egyik főoka az, hogy a magyar-osztrák iparosok árucikkeiknek árait többnyire a gyártól vagy a raktártól fogva számítják; majus a németek, belgák, helvétek stb. áruikat bérmentve Belgrádba küldik s így az ottani kereskedőnek a kalkulációt megkönnyítik.

Vádolják a követéseket, hogy a kereskedelmi viszonyokra nézve lanylak volnának; eget-földet megmozgatnak csakhogy a követések újja szerveztessenek; de saját javulására nem gondol senki. Így pl. a magyar pamut és gyapjú készítmények a svájci gyárak által kiszorítottak; mivel ezek a szállítást, az árat könnyebbre tették, mint mi s így sikerült nekik a vásárt meg is nyerni.

Ha a belgrádi közraktár életbe lép, akkor az lesz a nyertes, ki áruikat bérmentesen Belgrádba szállítja. És még győztesebb lesz az, a kinek az entrepotsban bizományos raktára leend. Már manap Belgrádban svájci, német és belga bizományos árúk vannak, holott Magyar-Osztrákhonból ebből ott semmi sincs.

Ha tehát az entrepots hasznát élvezni akarjuk, akkor az osztrák-magyar kereskedelmi világnak már most mindazon elveket elfogadnia kell, melyekkel más államok kereskedők élnek; nehogy az entrepots megnyitásának napján, az ellenesek ügyesség és pontosság által bennünket ismét háttérbe szorítsanak.

A belgrádi entrepots reánk nézve azért oly fontos, mert közvetlen társzomszédországunkban létesítik és a keleti kereskedelemre nézve átlépő állomás leend.

Bár ez igénytelen szók ne hangzanának el a pusztában!

A keletiek hajfestékéről.

Sehol sincs oly általánosan elterjedve a hajfestés, mint Keleten. Itt kevés olyan felnőtt nő van, — az idősebbeket nem is említve, — kiknek hajzata természetesen színből csillogna. A hajfestés annyira elhárpódzott, hogy az ifjú leányok haját maguk a szülők festik. E hajfestés készítésének a módját fölig-meddig homály takarja. Éppen ez a körülmény indított engemet arra, hogy nyomozásom és kutatómódom tárgyává tegyem. Ez nem kis fáradságba került; mert azok, a kik e művészet titkát ismerik, annyira őrzik azt, hogy csakis kebelbarátnőikkel közlik és mindig szívesebben ajándékozzák meg őket a maguk gyártotta festékekkel, mint hogy készítése titkát elárulják. Mindezek dacára végre sikerült a keleti hajfestés készítésének némely módját meg tudnom.

A keleti hajfestés távolról sem olyan ártatlan, mint azt Európa nyugatán gondolják; — ellenkezőleg, több ízben volt alkalmam olyan határozott mérgezési tüneteket észlelnem, melyek kizárólag ama festék alkalmazásának voltak következményei.

A hajfestéket úgy készítik, hogy az aleppoi gubacsot vagy magánosan, vagy kevés olajjal keverve serpenyőben megpörkölik és a kellő megpörkölés után az u. n. „rásztok“-kal, timsóval és szalmiakkal keverik. Az így előállított keveréket bizonyos ideig tűz felett tartják, azután pedig pálinkában megfőzik. A keveréket, ha kihűlt, azonnal alkalmazhatni. Vannak, kik a keveréket pálinka helyett borecetben, vagy, mint Délmagyarország némely városában szokásos, sörben főzik.

Azok a nők, kik nem fekete, hanem inkább barna haját viselnek, ama keveréket főzés előtt bizonyos porral vegyítik, melyek „k'na“-nak, vagy „kanná“-nak is neveznek. A hajfestéket készítő nők azt hiszik, hogy ama keverék, illetőleg festék legfontosabb alkotórésze a „rásztok“ képezi. De mi az a „rásztok“? Ez elnevezés valószínűleg bolgár eredetű s mint ilyen meut át a szerb nyelvbe is. Karadzits Vuk, a szerb nyelv legjobb ismerője, az általa szerkesztett nagy szótárban e nevet „Spiessglas, Antimonium“-nak mondja, a mi azonban semmiképp sem „rásztok“. Még mai napság is kevés olyan ember van — magukat az orvosokat sem véve ki, — a ki határozottan tudná, hogy a „rásztok“ nem más, mint rézkészítmény. Midőn néhány év előtt egy nő, ki haját festette, itt Zombornak megbetegedett, a kezelő orvos azon aggodalmának adott kifejezést, hogy a betegségek oka a hajfestésre alkalmazott „rásztok“-ban keresendő, minél fogva ez engem arra indított, hogy a „rásztok“-ot kémiai elemzés alá vegyem.

En a megejtett elemzés alkalmával úgy találtam,

hogy a „rásztok“ néven ismeretes test külső kérge fekete rézoxid, belseje vagy a magva pedig felette tiszta vörös rézoxidulból áll.

A rásztok gyártásának fő helyei a kisázsiai városok, Európában pedig Szaloniki és Konstantinápoly. Gyártására régi rézedényt használnak, melyet oxidálás végett izzó melegnek tesznek ki. A rásztok a tűzből frissen kivéve, úgy belsejére mint külsejére nézve barnavörös, vagyis rézoxidulszínű. Ha bizonyos ideig a levegőn tartjuk, akkor a kérge további oxidálás következtében rézoxidulá lesz és gyorsan feketévé változik. Külseje ekkor halavány és fénytelen, belseje azonban jobbadán kristályos. Igen merev, könnyen törik és könnyen zúható porrá; karca vörös.

A rásztok, mint árú, tört cserépformában jön forgalomba, melynek alakja azonnal elárulja, hogy miből készült. A rásztokdarabok legtöbnyire 2—3 mm. vastagságúak, de vannak néha újjvastagságúak is. Némely darab közepén vékony réteg látható, mely tiszta fémrézből áll. Némelyek azt gondolják, hogy az ilyen rásztokdarabok rosszul vannak égetve; én azonban azt hiszem, hogy ama réteget a gyárosok szándékosan hagyják oxidálatlan állapotban, hogy a rézoxidul (a tulajdonképeni „rásztok“) képződését előmozdítsák.

Valóban azokban a darabokban van legtöbb rézoxidul, a melyekben az említett rézréteg fellelhető, mert a mig eme rézréteg el nem tűnik, a képződő rézoxidra mindaddig redukálólag hat, miközben emez alacsonyabb oxidulá változik át.

A rásztokkal, mint árucikkkel, Ázsiában, Szerbia, Bulgária, Török- és Görögországban és helylyel-közel Magyarországon déli részeiben is találkoztunk. Bécsben és Budapesten is vannak fűszerkereskedések, melyek rásztokot, ezen keleti elnevezésen árulnak.

A „k'na“, mely mint már említők, a hajfestékek többször összevegyítették, hogy barna színt megtartsa, ha nemis nevé, de használatát tekintve, sokkal lawsonitebb mint a rásztok. Ezen a néven a közönséges Lawsonia alba, (Lythraeae) megszáritott és porrá tört leveleit értik. E pornak zöldessárga színe van, mely sárga festékanyagot ad, és éppen e miatt használják. Ize kissé fanyar; a vizet sárgára és pirosra festi, citromlével és mésszel vegyítve, szép róka-vörös színe lesz. E testeket csupán csak a felső bőrszövet veszi fel. A keletiek, a hinduk, az északafrikaiak, a négerok, különösen pedig a török nők avval festik körmeiket, kezeit és lábaikat, sőt némelyek a hajukat is. Szerbia, Bosznia, Bolgár- és Törökországban az a szokás van elterjedve, hogy a fiatal leánykák vele festik a hajukat. A szemléltető valóban komikus benyomást tesz az a jelenség, mikor az ifjú, kis, feketeszemű keleti szépeket róka-vörös fövel látja ide s tova futkosni. A felnőtt nők e festéket csak nagy ritkán használják.

A Lawsonia, mely a „k'na“-t és gyökere a vörös festékre használni szokott heuna- vagy a valódi alkanna-gyökeret szolgáltatja, egy cserje, mely Egiptomban, Levantában és Keletindianában világos, napsütötte helyeken tenyész. Leveleit némileg hasonlítanak az olajfa leveleihez. E leveleket Konstantinápolyból hajószámra szállítják a Balkán-félsziget minden vidéke felé.

De térjünk vissza a festékekhez. Készítéséhez, mint említettük timsó és szalmiak is használtatik. Ezek csak a festőanyag megkötésére szolgálnak. Sokkal fontosabb szerepet játszik a gubacs, melynek pörkölése a hajfesték készítésénél állítólag a legnehezebb műtét. Ha erre a műtetre nem fordítanak kellő gondot, a festék megromlik s használhatatlanná válik.

A gubacs a csersav tartalma miatt használtatik. A hajfestésre nem volna ugyan multhatatlanul szükséges a gubacsot pörkölni, mert pörköletlenül is ugyanazt a szint adná. Az ilyen festék azonban megfestené ugyan a haját, de ki is cserzené. Ennek következtében a haj megszáradna és törékeny lenne.

A csersav (tannin) felhevítve olvad és 210—215 C. foknál felbomlik pyrogalluszavra, szénsavra és melangalluszavra. A pyrogalluszavnak, mint festéknek, éppen olyan hatása van, mint a taninnak, csakhogy amaz nem cserzi meg a haját és nemis gyakorol reá oly káros befolyást, mint a csersav.

A szénsav képződése után azonnal eltűnik, a pyrogalluszav azonban (mely már 115 C°-nál olvad) körülbelül 210 C°-nál kezd szublimálódni.

Ha nem egészen fekete hajfestéket akarunk készíteni, a pörkölés olyképp eszközönd, hogy a hőmérséklet az említettél ne legyen magasabb, mert különben a pyrogalluszav egészen eltűnik és a serpenyőben csak melangalluszav maradna, mely a haját feketére festi.

Ezen magyarázat után könnyen felfogható, miért fordítandó a gubacspörkölésre oly kiváló figyelem és miért foglalkoznak a hajfesték gyártásával csak olyan nők, a kik abban gyakorlatilag teljesen jártasak.

Petrovits Döme.)*

Canifványomnak.

Annyi drága öröm jut osztályrészedül,
Midőn neved napját most megünnepeléd.
Két kezéd rakva van gazdag ajándékkal,
Szüle, testvér, mind-mind együtt örül veled.
Mit adjak én neked e várva-várt napon?!
Im itt van leírva mind e szerény lapon.

Gyermeki világod telve boldogsággal,
Tarka-barka képpel, mint egy tündéralom.
Áldott, gondos lelkek örködnék felette,
S vigyáznak, hogy az még tőled el ne szálljon.
Oh ne véld, hogy ennek tán mind úgy kell lenni,
Óríz magad erre méltatlanná tenni!

Édes a gyermekkor, szép a gyermekélet,
Ha — mint hó nyárban az enyhet adó falomb —
Szelíden borul rá, áldva védi, óvja
A szeretet és az éber szülői gond.
S a te élted ilyen; áldd azért a kezét,
Mely téged boldogít, tart, ápol és vezet.

* A helybeli szerb tanítóképző intézet buzgó és tudós tanárának ezen érdekes cikkét, engedelmével, a „Természettudományi Közöny“ f. évi májusi füzetéből vesszük át. Szerk.

Gyöngéd szülői gond, mely annyi örömet
 Szerez számodra és egy percre sem feled.
 Ne véld, hogy talán ők tartoznának veled,
 — Tartozás részedről a hála s tisztelet. —
 A sok jótéteményt, hogy visszaadd nekik:
 Légy jó gyermek, kiben örömeük telhetik!
 S ha majd a gyermekkor játéka multán
 Ifjú léssz, a pezsgő nagy világba lépve.
 Vigyázz: az életnek szádrétű viharja,
 Lelkednek zománcát, hogy szerte ne tépje.
 Azt a szent talizmánt, melylyel a jó család
 Övezte kezdődő életednek hajnalát.
 Szíved még tiszta, mint friss reggeli harmat,
 Mely égből szállt alá bimes hajnalszárnnyon.
 Vigyázz: az ifjúság bűne, vétke, csábja,
 Ártatlan szíveden, hogy sebet ne vágjon,
 Mert az ily seb magát mind mélyebbre ássa,
 És nehéz és kétes annak gyógyulása . . .
 Ne légy vallástalan, mit könnyelmű lélek,
 Vagy rideg, kopár ész sajátjának nevez;
 Hej sokat ér ám az, ha nehéz időben
 Az ember üdülést szent hitével szerez.
 Jól esik tudni, hogy veled van Istened,
 Ki, ha minden elhagy: akkor is mindened.
 Ne légy hanyag; hidd el: a tétlenség halál,
 Csak a foglalkozás, munka, tett az élet.
 Becsüld nagyra mindig az öntudat szavát,
 Meglásd: a munkában szíved, lelked, éled.
 Tengődés az élet csak úgy átheverve,
 Vigyázz: hogy ne légy az emberiség terhe!

Ne légy kevély; látod kinn a természetben
 A tölgy s a kis bokor mily szépen megférnek.
 — Magasan születni: magában nem érdem,
 A mivé magad léssz: a szerint itélnek.
 Miért megvetni azt, kinek nincs kék vére?!
 — Nem tudja az ember, mire jut végtére?
 Ifjúságod használd bölcsen és serényen,
 Szép korszakát annak vész meg ne zidálja.
 Tavasz az ifjúság, de csak úgy virágos,
 Ha ott díszik benne az erény rózsája.
 Sivatag pusztaság lesz az, erény nélkül,
 Légy ifjú, nemes, ki szépért, jóért hevül.
 S ha az ifjuskorok tavasza is eltűn,
 Eljön a nyár, s belépsz majd a férfi korbá.
 Kerüld az életnek átkos cselvetését,
 Becsületeden hogy ne lehessen csorba
 Nagy kincs az, és pedig azért becses, drága,
 Mivel oly ritka már a mai világba!
 Szeresd ezt a szegény, sokat szenvedt hazát,
 Meri hiszen ez adott őseidnek életet.
 Szeresd ezt a földet forró szerelemmel,
 Téged is ez nevelt, téged is ez életet.
 Munkálj: hogy övezze a boldogság, a dics,
 Ha módodban leszen: »hass, alkoss, gyarapíts!
 Legjobb erődöt szenteld a hazának.
 Segíts, a mint csak bírsz a szegény nemzeten.
 Buzdítson erre fel őseid emléke,
 Mely messze átlöbög időn, enyészeten.
 Tetteid legyenek szépek, dicsők, nagyok.
 . . . Korcs unokára az ősi fény nem ragyog!

Légy, — mint férfiú — nagy, jellemes, igaz, hű.
 Úgy az élet neked boldogsággá válik.
 A jóllét övezzen, szeretet kövessen,
 Áldás kíséren el sírod ajtajáig.
 Emlékedre követ, hogy senki ne vessen . . .
 Légy ember! . . . az Isten sokáig éltesen!!
 Forgács.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
 Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTÉR. *)
MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
 legújabb érvényes
SAVANYU-KÚT
 legjobb asztali- és üdítő ital,
 kitűnő hatásának bizonyult köhögéskor,
 gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
 rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.
 30—17
 *) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Arlejtési hirdetemény.

A zombori m. kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az alább megnevezett helyreállítások iránt a kintüntetett időben, helyen és kiküldtési ár mellett árlejtés fog tartatni és pedig:

Az épület megnevezése		Tétel szám	Kiküldtési ár o. ért. forintban	Arlejtési ár o. ért. forintban
I. Zombori m. kir. jószágigazgatóság iroda helyiségében f. é. május 30-án d. e. 9 órákor.				
1	Jószágigazgatósági tükéri lak	196	—	—
2	„ mérnöki lak	45	—	1745
3	Bogorjevai korcsmá épület	245	—	997
4	Karavukovai korcsmá épület	267	—	392
II. Kulai urad. ispánsági iroda helyiségében folyó évi június 4-én délelőtt 9 órákor.				
1	Kulai sörház járda helyreállítása	486	—	105
2	„ kert kerítés	513	—	619
3	„ újverházi zsilib korcsmá	378	—	516
4	Pivnicai korcsmá	781	—	792
5	Kulai ispánlak	214	—	527
III. Palánkai urad. ispánsági iroda helyiségében f. é. június 5-én délelőtt 9 órákor.				
1	Cserévisi révház	398	—	843
2	„ Illóki dunai révház	85	—	372
3	Szilbási mészárszék	31	—	189
4	Csébi oásárda	217	—	—

Mivel a vállalkozni kívánók azon fölhívással értesítettek, hogy 10% bánatpénzzel ellátva a nyilvános versenyen jelenjenek meg, avagy írásbeli zárt ajánlatukat 50 kros belyeggel és 10% bánatpénzzel ellátva, továbbá annak világos kijelentése mellett, hogy az árlejtési feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik, a szóbeli árlejtés megkezdése előtt az árlejtési bizottságnál nyújtsák be.
 Az árlejtési feltételek az alólrott jószágigazgatóság és illetőleg az illető ispánságoknál a rendes hivatalos órák alatt naponta befekintethetők.
 Utó- vagy hiányosan kiállított ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.
 Zomborban 1884. május 19-én.

A nagy. kir. Jóságigazgatóság.
Nincs többé fogfájás!
DOM MAGUELONNE főnök a tisztelendő benediktinusoknál **Soulacban** (Gironde)
FOG-SZERE
 használatára által.
 Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főhatalva 1873. Bouscard Pierre prio által.
 1 palaclz 1, 2, és 4 frt, par 75 kr. és 1 frt, pasta 1 frt.
 Eau de Zénobie erősítő, megritató és egyedül képes a szin visz. jótékony a fojmosásra egyszerűsind a nál, az hajlékonyra ép úgy a hajnál, mint a szakáll- Lotion végétale Cephaline, hajnövesztésre.
 L'Inclure du dr. Richard, régi eredeji szörnek visszahúli árára. Egyetlen ször mindenféle bőrbetegségek, Aricaime toilette, kitűnő, égések stb ellen.
 Eau de Phénix I. kitűnő ször a haj színének visszanyerésére, 2 Parfümök, szereknek.
 Eau de Phénix II. vagy 3-szori használatára minden további eljárás nélkül előtes vagy utána.
 Eau de Phénix II. nagy erőzőn eredményt nyit az I. sz., siter 2 nap után.
 Gouttes du dr. Thompson gyors siker. elismert legjobb rizspor, finom
 Gyógyneve angolsze, kitűnő ször a bőrnél fagyások ellen stb.
 Főgyógyneve a nagyban eladása
A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.
Raktár Zomborban: Heindlhofer Robert és Weidinger S. és Zs. uraknál.

IDEI TÖLTÉSŰ
 mindennemű
az európai összes gyógyforrásokból
 közvetlenül megrendelt és teljes készletben levő
 természetes
ásványvizek
 kaphatók: FALCIONE GUSZTÁV kereskedésében ZOMBORBAN.

Fényképészeti műterem Zomborban.

Van szerencsém a tisztelt műpártoló közönségnek szives tudomására adni, hogy
fényképek felvétele
 a legkisebb alakban, úgy életnagyságban is, általam a kor igényeinek megfelelő mód-
 szerek után legsikerültebben és elegáns kivitelben készíttetnek.

Az ugynevezett »Heisspresse« igénybevételével azon kellemes helyzetben
 vagyok, hogy **fényes (Hochglanz) fényképeket** állítok elő, oly finom modorban,
 mint ez csak az elsőrangú fővárosi műtermekben kapható.
 Hivatkozással több évi sikeres működésemre, kérem a nagyérdemű művelt
 közönség minél számosabb látogatását és pártolását, már azért is, mivelhogy az árak
 nálam igen szerények.
 Kiváló tisztelettel

Sztojanovits T.

fényképész Zomborban, Jakobsics ur házában.

6-6

Van szerencsénk a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint
 a magas m. kir. kereskedelemügyi miniszterium felügyelete alatt álló

országos központi mintapince palack borainak

elárutási képviselőt megnyertük, és ezen híres borokból nagyobb készletet tartva,
 bátorkodunk azokat, nemkevésbé mindennemű ideai töltésű

ásvány és savanyúvizeinket

ajánlani.

Tisztelettel

Weidinger S. és Zs.

3-1

1563. sz.

kig. 1884.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye almási szolgabírói járás-
 hoz tartozó B. Madaras községében lelköszönés folytán
 megüresedett község orvosi állomásra ezennel pályá-
 zat hirdettetik. — Ezen állomás ez évi június hó 9-én
 d. e. 10 órakor B. Madarason a község házában meg-
 tartandó választás útján fog betöltetni.

Az állomással egybekötött javadalmasz következő:
 1. Évi készpénz fizetés 400 frt.
 2. Látogatási díj 20 kr.

A pályázók felhívtnak, hogy az 1876. évi XIV.
 t. c. 143. § a értelmében felszerelt folyamodványaikat,
 ez évi június hó 7-ik napjáig bezárólag alólírottához
 beküldjék.

Megjegyeztetik, hogy a község közvetlen közelé-
 ben fekvő Madarász pusztai uradalmi birtok cselédsége
 gyógykezeléséért, az uradalom által a községi orvos-
 nak eddig külön 100 frtnyi évi díj fizettetett; — és
 így a rendes fizetésen felül erre, úgy kézi gyógytár-
 tartásának engedélyezésére is, a megválasztandó orvos-
 nak kilátása lehet.

Almás, 1884 május hó 9-én.

Deák Zsigmond,
 szolgabíró.

3-1

Lakás-változtatás.

Dr. Poppovics István

gyakorló-orvos

lakását május hó 20-tól Rezsnován-féle házból
Konyovics Jusztin (nagy szerbtemplom-utca 61.
 számu) házába tette át.

3-2

Rendel d. u. 2-4.

Berlin. — **HOFF JÁNOS** csász. kir. udvari malátakészítmények gyárosa Bécsben. — Szt.-Pétervár.

HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi sör.

Az általános elgyengülés, mell- és gyomorhajok, sorvadás, vérszegény-
 ség s az altesti szervek rendetlen működési ellen. A legjobbnak bizonyult
 erősítő szer üdülőknek mindenemű betegségek után. Ára palackonként 60 kr.

A gyógyanyag és az egészséget előmozdító készülékek belföldi egészségügyi kiállításának London
 1881. érdem oklevele.

Aláírások:

Ő felsége Viktoria angol királyné. — Király ő fensége az edinburgi herceg, — Spenzer, a kiállítás
 elnöke. — John Eric Erichsen, a bizottság elnöke. — Judge Mark B. fitkár.

HOFF JÁNOS-féle koncentrált malátakivonat.

Mell- és tüdőhajok, idült köhögés, hurut és gégefő-bajok ellen. — Biz-
 tos siker s igen kellemes szer. Palackonként 1 frttal és 60 krral is.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorhajok, elerőtlenedés, lesoványodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősítő szer bármely betegségből üdülők számára.

HOFF JÁNOS-féle maláta-csokoládé.

Testi- és idegyengeségben szenvedő egyéneknek felettebb tápláló és
 erősítő. Ez igen kellemes ízű kiváltképpen c. t. igen ajánlható, hol a kávé el-
 vezete mint nagyon izgató meg van tiltva. Egy negyedkilos csomag 1.80 kr,
 90 és 60 kr. Egy fél kilos csomag 2.40 kr, 1.60 kr és 1 frt.

15-13

58-szor kitüntetve.

Alapított 1847-ben.

A valódi malátakivonat készítmények fétallója s egyedüli készítője:

HOFF JÁNOS

csász. kir. udvari szállító urnál, csász. kir. tanácsos.

Európa csaknem valamennyi fejedelmének udvari szállítója. Bécs I. gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8. — Gyári helyiség: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.

Elismerő nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyéniségek részéről 1882-ben ő császári fensége Károly, Lajos főherceg, Frigyes főherceg, király
 ő fensége a valesi herceg, Ligne herceg, az oldenburgi hercegnő, Ferenczy kisasszony, királynők ő felségének felolvasónője; Mária Valéria hercegnő királyi
 ő fensége angol nevelőnője, a Metternich család, Clam-Gallas, Karácsonyi, Batthyányi, Romer, Philippovics tábornagy, gróf Wurmbanot sat. sat. Ajánlva orvosi tekintélyek
 által, mint dr. Bamberg, Schrötter, Schnitzler, Granichstatten s számos más által Bécsben.

Öt legújabb gyógyjelentés és köszönetnyilvánítás Bécsből és a vidékről 1883. szeptemberben.

Sok százezeren, kikről már lemondtak, a HOFF JÁNOS féle malátakivonat egészségügyi (sör) meglőnek mentve, egészségüket visszanyerték, annak még ma
 is örövendek. (A felüldtek saját szavai.)

Tekintetes ur! Teljes egy évig sinlődtem fájdalom gyomorhurutban és köh-
 gésben, hasztalan volt minden gyógyszer, míg csak az ön kitűnő HOFF JÁNOS-féle
 malátakészítményeit nem használtam; néhány hónapja a köhögés tökéletesen megszűnt,
 étvágyam ismét megjött s egészségem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egész-
 ségi sörre által tökéletesen helyreállt. Fogadja legforróbb köszönetemet. Egyidejűleg egy
 magyar nyelven írt köszönő-iratot mellékelek, sziveskedjék azt minél szélesebb körben
 elterjeszteni. Mező-Kovácsbáza.
 Dr. Nagy Alajos, plébános.

Tekintetes ur! Felkérem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészség-
 söréből 13 palack s két zacskó maláta-mellencukorkának postautárvétel mellett való
 azonnali gyors megküldésére. Örömmel tudatom, miszerint én az ön gyártmányait igen
 szivesen használok s azok nekem igen jót is tesznek s gyógyhatásosak. Mély tisztelet-
 tel Szt.-Andrá, Villach mellett, 1883. szeptember 5.
 Feichl M., igazgató.

Orvosi gyógyellermérvény.

Tekintetes ur! Van szerencsém önnek azon kellemes tudósítást tetheti, mi-
 szerint a HOFF JÁNOS-féle maláta készítmények eddig még valamennyi betegnél, kik
 légzőszervi bántalmak, étvágyhiány s emésztési bántalmakban már régebb idők óta
 szenvednek, a legsikeresebbeknek bizonyultak, miért is újból felkérem önt, postai utá-
 vét mellett »Gusehal János urnak Brünben« cím alatt, 28 palack malátakivonat egész-
 ségi sör s 3 zacskó malátacukorkának a megküldésére Grottau, 1883. szeptember 9.
 Mély tisztelettel
 Dr. Fröde József, gyakorló orvos.

Főraktár: Falcione Gusztáv és Hrabovszky és Sztrilich urnakál Zomborban, továbbá minden nevezetesebb gyógyszerárban. Baján:
 Michits István. Szabadkán: Farkas József, Sztojkovits Döme. Ujvidéken: D. Koda, Wagner testvérek. Verbászton: Ferenczy
 József gyógyszerárban. Zentán: Kupkay Géza gyógyszerárban.

ÓVÁS! Csakis valódi HOFF JÁNOS-féle maláta gyártmányokat kell kérni a cs. kir. keresk. törvénytől Ausztria-Magyarországban bejegyzett jeggyel (a feltaláló arcképével.)

Páris. — London. — Budapest. — Grác. — Hamburg. — Frankfurt a Majna mellett. — New-York

Valamennyi HOFF JÁNOS-féle maláta készítmény 58-szor lett császárok és királyok által kitüntetve.